

BFP

Testcommissie

Kwalificatie

Cognitieve vaardigheidstests

www.bfp-fbp.be/testcommissie

Kwalificatie van instrumenten voor het bepalen van

- (a) Algemene intelligentie (IQ)
 - (s) Specifieke cognitieve vaardigheden
 - (c) Cognitief ontwikkelingsniveau
-

(Versie 10.0; dd. JANUARI 2021)

Doelstelling

Onderstaande kwalificatie is tot stand gekomen gebruikmakend van de **Test Quality Scan** (TQ-Scan¹), een Vlaams beoordelingssysteem ontworpen door de BFP Testcommissie met als doelstelling een zicht te krijgen op de kenmerken en kwaliteiten van een test of psychodiagnostisch instrument.

¹ Meer informatie over de TQ-Scan kan u vinden op <https://www.bfp-fbp.be/testbeoordelingen>.

i Toelichting bij de BFP-kwalificatie van cognitieve vaardigheidstests

Een eerste kwalificatie-categorie verwijst naar de **kenmerken en kwaliteiten** van de cognitieve vaardigheidstest. De kwalificatielabels A+, A, B, C en D (uitstekend, goed, voldoende, "met reserve(s)", onvoldoende) blijven gehanteerd zoals in vorige versies van het kwalificatieoverzicht.

Een tweede kwalificatie-categorie verwijst naar de **meetpretentie** van de cognitieve vaardigheidstest. Naast algemene intelligentietests (a) en specifieke cognitieve vaardigheidstest (s), met als "theoretische meetlat" het CHC-model² van intelligentie, worden nu ook instrumenten onderscheiden die toelaten het cognitief ontwikkelingsniveau (c) te bepalen.

(a) Algemene Intelligentietest

Een algemene intelligentietest toetst de brede cognitieve vaardigheid (BCV) van Gf (en/of Gq), Gc én nog minstens twee andere BCV (d.w.z. minstens vier BCV waaronder Gf/Gq en Gc, en waarbij beide een gewicht hebben dat gelijk is aan of groter is dan de overige BCV). Enkel deze tests kunnen worden beschouwd als 'intelligentietests' in die zin dat zij voldoende betrouwbare schatters zijn van de globale cognitieve vaardigheid (g-factor). **Enkel deze tests kunnen dan ook resulteren in een IQ³.**

(s) Specifieke Cognitieve Vaardigheidstest

Een specifieke cognitieve vaardigheidstest toetst slechts één of enkele BCV (en toetst daarbij eventueel Gf/Gq of Gc maar niet beide samen). Afhankelijk van de testinhoud kunnen deze tests wel of niet worden beschouwd als betrouwbare schatters van bepaalde BCV, maar niet van de globale (g-factor) cognitieve vaardigheid. **Specifieke cognitieve vaardigheidstests komen dan ook niet in aanmerking voor een IQ-bepaling, ook niet indien zij dit pretenderen te doen.** In uitzonderlijke gevallen en mits expliciete verantwoording⁴ kunnen deze instrumenten toch in de praktijk gebruikt worden³.

(c) Cognitieve Ontwikkelingsschaal

Een cognitieve ontwikkelingsschaal is een instrument dat de vroegkinderlijke cognitieve ontwikkeling in kaart brengt. Dergelijke schalen zijn meestal deel van een instrument met meerdere schalen zoals voor motoriek, socio-emotionele ontwikkeling, enzovoort.

² Meer informatie over het CHC-model kan u [hier](#) vinden.

³ Dit is belangrijk voor instanties zoals het VAZG, RIZIV en VAPH.

⁴ Bijvoorbeeld omwille van bepaalde persoonskenmerken (e.g. ernstige communicatieve problemen) of ongeschikte leeftijdsnormen.

Kwalificatie cognitieve vaardigheidstests

Beoordeling	Meetpretentie & testoverzicht		
	(a) Algemene intelligentie	(s) Specifieke cognitieve vaardigheden	(c) Cognitief ontwikkelingsniveau
A+ (kwalificatie "uitstekend")	CoVaT-CHC Basisversie WISC-V-NL		
A (kwalificatie "goed")	WPPSI-IV-NL (+4j.) WAIS-IV-NL WPPSI-III-NL (+4j.) ⁵ RAKIT-II	WPPSI-IV-NL (-4j.)	
B (kwalificatie "voldoende")		WPPSI-III-NL (-4j.) ⁵	
C (kwalificatie "met reserve") *		RAVEN's 2 PM SON-R (2-8) SON-R (6-40) WNV	Bayley-III
D (kwalificatie "onvoldoende")	GIT-2 IST KAIT LEM RAKIT-R WAIS WAIS-R WAIS-III WISC-III WISC-R WPPSI-R	SON-R (2½-7.11) SON-R (5½-17)	BSID-II GOS 2½-4½ MOS MSEL DOS
Geen beoordeling	IDS-2		

(*) "grijze zone": duidelijk positieve punten, maar (veel) tekorten m.a.w. voorlopig aanvaardbaar in uitzonderlijke gevallen en mits verantwoording van het gebruik

Opgelet: Bovenstaande kwaliteitsbeoordelingen zijn gebaseerd op de klassieke pen-en-papier testafnames/instrumenten. Zij gelden derhalve NIET voor digitale testafnames/instrumenten omdat er ons geen enkele Vlaamse of Nederlandstalige normering bekend is waarbij data verzameld werd tijdens één of andere digitale afname (zie ook de TQ-Scan Handleiding over het 'standpunt van de Testcommissie i.v.m. pen-en-papier versus digitale testafname/scoring').

⁵ Klinisch gebruik van de WPPSI-III-NL (+/-4j.) is nog aanvaardbaar gedurende een overgangperiode van 12 maanden (m.a.w. tot december 2021; zie ook de TQ-Scan Handleiding over de 'houdbaarheidsdatum' van een instrument).

Overige beoordelingen

Hier kan u een overzicht vinden van testbeoordelingen en andere relevante documenten uitgegeven door andere gezaghebbende Vlaamse en Nederlandstalige instanties.

KWALITEITSCENTRUM
DIAGNOSTIEK^{VZW}

Het Kwaliteitscentrum voor Diagnostiek publiceerde:

- Belangrijke aandachtspunten bij het gebruik van de BAYLEY-III-NL.
- Een beoordeling van de WISC-V-NL aan de hand van het EFPA - TRM.

Het CAP-VADEMECUM is een website voor diagnostici werkzaam binnen een CLB en aansluitende diensten. Het vademecum informeert over de aard en de kwaliteit van psychodiagnostische instrumenten en methodieken die specifiek bruikbaar zijn in de Vlaamse onderwijscontext. Website: www.cap-vademecum.be

Prodia verwijst naar protocollering van diagnostiek en is een netoverstijgend project van CLB's en onderwijs. In hun materialendatabank zijn vele testfiches gratis online te consulteren. Website: www.prodiagnostiek.be

De Commissie Testaangelegenheden Nederland (COTAN) beoordeelt een breed scala aan tests die in Nederland worden gebruikt. In de online COTAN Documentatie kan u, mits abonneren, een actueel overzicht van deze beoordelingen en aanvullende informatie consulteren.

